

BIBLIOTHECA NATIONALIS HUNGARIAE

S A J T Ó K Ö Z L E M É N Y

Dohnányi Ernő családi levelei
Összeállította: Kelemen Éva

Országos Széchényi Könyvtár – Gondolat Kiadó –
Zenetudományi Intézet 2011

Az Országos Széchényi Könyvtár VI. emeleti előadótermében július 7-én, 16 órakor mutatták a **Dohnányi Ernő Családi levelei** című kötetet. A szép számmal összegyűlt vendégeket Dr. Boka László, az OSZK tudományos igazgató köszöntötte. Az érdeklődőket meglepetésként Prunyi Ilona Bartók-Pásztory díjas zongoraművésznő örvendeztette meg négy Dohnányi darabbal: a Ländler, a Vizesés, a Canzonetta és a Coppélia Valcer hangzott el.

A kötet bemutatóján Dr. Sajó Andrea az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója elmondta, a Zeneműtár XX. századi nagy szerzői hagyatékainak egyik legjelentősebbike Dohnányi Ernőé, amelyben 55 mű szerzői autográfja, közel 80 saját kompozíció első kiadása, többféle kiadásváltozata tanulmányozható, valamint fellelhető közel száz, a komponista könyvtárából származó, javarészt dedikált zenemű.

Dr. Tallián Tibor, az MTA Zenetudományi Intézetének igazgatója hangsúlyozta, mennyire régen várták már a kötet megjelenését, egyben kiemelte a két intézmény, a Zenetudományi Intézet és az Országos Széchényi Könyvtár, közti szoros együttműködést könyvkiadásban és kiállítások létrehozásában.

Bácskai István, a Gondolat Kiadó igazgatója úgy vélte, a kötetben található dokumentumokból pontosan kirajzolódik egy kiváló művész és egy nagyszerű ember portréja. Elárulta azt is, hogy zeneszeretőként korábban megpróbálkozott Dohnányit játszani.

A kötetet Dr. Kusz Veronika zenetörténész, az MTA Zenetudományi Intézetének munkatársa mutatta be. Elmondta a személyes hangú levelekből kiderül, melyik zongora jobb, miből felvételizett Dohnányi, miért kövérek az argentin nők, melyik amerikai egyetemen verekedtek össze a hallgatók, hogy bejussanak a Mester zongorakurzusára.

Kelemen Éva évtizedes, az életműre és a hagyatékra vonatkozó kutatásainak köszönhetően, melyek az OSZK kutatási projektjei közt kiemelt helyet kaptak, a most megjelent kötet hármaskiadásban méltó módon, kétnyelvű előszóval, életrajzi áttekintéssel, és a levelek angol nyelvű összefoglalójával, valamint CD melléklettel ellátva mutatja be az életút két fontos korszakát.

BIBLIOTHECA NATIONALIS HUNGARIAE

Dohnányi Ernő (1877-1960) nemzedékének egyik legnevesebb előadóművésze, megbecsült komponistája volt. A két világháború közötti magyar zenei élet szinte minden fontos területén meghatározó szerepet töltött be, élete végéig tartó zongorapedagógusi munkássága nyomán számos tanítványa vált a nemzetközi koncertélet keresett szereplőjévé. Szerteágazó levelezéséből mind a mai napig nem jelent meg egyetlen gyűjteményes kiadás sem. Kötetünk ezt a hiányt pótolja: a közel háromszáz családi levél most először kerül a magyar olvasóközönség elé. A levelek a művész szüleinek, illetve húgának Dohnányi Máriának íródtak, s az életút két nagy korszakát mutatják be: egyfelől a gyermekkortól az 1915 novemberéig tartó éveket, másfelől az 1944 ősztől kezdődő emigráció küzdelmes másfél évtizedét dokumentálják. Míg szülőknek szóló írásokból az érdeklődők Dohnányi zeneakadémiai tanulmányairól, kompozícióiról, később hangversenyeiről, művei fogadtatásáról tájékozódhatnak, addig a testvérének küldött levelekből nemcsak e művészi pálya alakulása követhető nyomon. A gyermek- és ifjúkor mindennapjairól, később az időskor gondjairól beszámoló, ám mindenkor kedvesen évődő és szeretetteljes, olykor apáskodó hangvétellű sorok olvastával bepillantást nyerhetünk a testvérpár évtizedeken át tartó szoros, bensőséges kapcsolatába is. A válogatást a levelek tartalma alapján összeállított táblázatok, jegyzékek és mutatók, valamint angol nyelvű rövid összefoglalók egészítik ki.

A XX. század nagy zeneszerzői hagyatékainak egyik legjelentősebbike Dohnányi Ernőé (1877-1960), mely az 1944 novemberében külföldre távozott komponista akaratából került a Magyar Nemzeti Könyvtárba. Az igen gazdag gyűjtemény szerzői autográfjai, első kiadásai és kiadásváltozatai mellett kiemelt fontossággal bír a hagyatékban őrzött mintegy 1300 levél is. Bár e levelek egy részének tartalma nem ismeretlen a Dohnányi-kutatók körében, tudományos közreadásuk, gyűjteményes formában mind a mai napig nem történt meg. Intézményünk Zeneműtárában található a most közreadandó levelek mintegy kétharmada, az MTA Zenetudományi Intézet Könyvtárának ugyancsak páratlan forrásértékű Dohnányi hagyatékából 74 levél, a Dohnányi Archívumból 17 levél, a British Libraryban található Dohnányi gyűjteményből pedig 7 levél került a megjelenő kötetbe.

BIBLIOTHECA NATIONALIS HUNGARIAE

Beszélgetés Kelemen Éva zenetörténésszel, a kötet összeállítójával

- *Korábban is foglalkozott a Dohnányi-hagyatékkal?*

- A hagyatékkal még a 2000-es évek elején kezdtem foglalkozni. Először az időskori levelezésből adtam közre egy válogatást a Muzsika című folyóiratban, illetve a 2002-ben alapított Dohnányi Archívum által megjelentetett tanulmánykötetekben is jelentek meg publikációim.

- *Mennyire személyes a kötődése az életműhöz?*

- Amikor az 1970-es évek közepén kezembe került Vázsonyi Bálint életrajzi kötete, és meglepett az a szertágazó művészi tevékenység, amit Dohnányi Ernő közel hét évtizeden át töretlen energiával folytatott – bárhová is vetette a sors, s bármilyen nehéz élethelyzetekbe került. Mint zeneszerzőt nem ismertem, hiszen akkor még nagyon ritkán lehetett kompozícióit hallani. Később ez persze megváltozott, és manapság műveit sokan játsszák. Azután amikor jóval később – már a Zeneműtár munkatársaként – néhány időskori hangelvételét meghallottam lenyűgözött csodálatos zongorajátéka; ismerkedni kezdtem a hagyatékkal. A munka során egyre inkább meggyőződésemmé vált mennyire fontos, hogy Dohnányi, aki nemzedékének egyik legsokoldalúbb előadóművésze, megbecsült komponistája, s a két világháború közötti magyar zenei élet egyik meghatározó szereplője volt, ne csak műveiben, hanem szavaiban is megszólalhasson.

- *Mennyire tekinthető feldolgozottnak az Országos Széchényi Könyvtárban található hagyatéka?*

- A hagyatéka voltaképpen már régóta kutatható, s az autográfokról az OSZK on-line katalógusából is tájékozódhatnak az érdeklődők. Befejezéséhez közeledik a gyűjtemény létrejöttének kalandos történetét összefoglaló tanulmányom, és a teljes iratanyagot részletesen dokumentáló, az eddigieknél sokkal bővebb fondjegyzék. Remélhetőleg ez is hamarosan meg fog jelenni.

- *Mi a jelentősége egy ilyen kötet megjelenésének?*

- Véleményem szerint fontos, hogy ne csak az életművel foglalkozó kutatók, hanem a szélesebb olvasóközönség is megismerkedjen ezzel a csodálatos művésszel. Ráadásul ezek a levelek egyfajta életrajzi áttekintésül is szolgálhatnak, mégpedig olyannal, amelyek primér forrásokon alapulnak: azaz utólagos hozzátétel és értelmezés nélkül maga Dohnányi mondja el számunkra mikor, mit, s hogyan látott, miről, mit gondolt. Szerintem a Dohnányi művek előadói számára is fontos lehet egy ilyen válogatás. Ugyan az alkotói folyamatokról írásai kevésbé szólnak, a levelek hangulata, stílusa akár egy-egy mű értelmezéséhez is hozzájárulhat.

Bővebb információ:

Bóka B. László sajtóreferens
06 70 703 1467